

Asociácia zamestnávateľských zväzov a združení SR

Materiál na mimoriadne rokovanie HSR SR
Dňa 7. februára 2022

č. 1)

Stanovisko k Návrhu Strategického plánu spoločnej poľnohospodárskej politiky SR 2023-2027

Všeobecne k návrhu:

Návrh Strategického plánu spoločnej poľnohospodárskej politiky SR 2023-2027 (ďalej „SP“ alebo „plán“) predkladá na rokovanie vlády SR minister pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR ako iniciatívny materiál, ktorý je Slovensko povinné vypracovať, aby mohlo čerpať podporu z Európskeho poľnohospodárskeho záručného fondu (ďalej len „EPZF“) a Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka (ďalej len „EPFRV“). Ide o základný programový dokument spoločnej poľnohospodárskej politiky EÚ na podporu udržateľného rozvoja poľnohospodárstva, potravinárstva, lesného hospodárstva a vidieka.

Plán je dokumentom národného charakteru, na základe ktorého bude poskytovaná pomoc z EPZF a EPFRV v programovacom období 2023-2027 prostredníctvom súboru intervencií vo forme priamych platieb, prechodných vnútroštátnych platieb, sektorových intervencií a intervencií na rozvoj vidieka zoskupených v rámci 9 špecifických cieľov a 1 priezovného cieľa.

Rozpočet SP je 4 261 975 046 EUR verejných zdrojov na 5 rokov (v prípade rozvoja vidieka na 7 rokov), z toho 3 396 791 658 EUR predstavuje príspevok EÚ a 865 183 388 EUR príspevok štátneho rozpočtu SR.

Materiál je vypracovaný v súlade s nariadením (EÚ) 2021/2115 z 2.12.2021, ktorým sa stanovujú pravidlá podpory strategických plánov, ktoré majú zostaviť členské štáty v rámci spoločnej poľnohospodárskej politiky a ktoré sú financované z EPZF a EPFRV (ďalej len „nariadenie (EÚ) č. 2021/2115“) a s návrhmi delegovaných a vykonávacích nariadení EÚ, ktoré stanovujú pravidlá uplatňovania nariadenia (EÚ) 2021/2115. Východiskom pre vypracovanie SP bol dotazníkový prieskum, ktorého cieľom bolo identifikovať potreby a preferencie verejnosti o nastavení budúcej spoločnej poľnohospodárskej politiky. Dotazníkového prieskumu sa zúčastnilo 685 respondentov, z toho 56 % predstavovali poľnohospodári. Dotazníkový prieskum pod názvom: „Verejná konzultácia budúcej Spoločnej poľnohospodárskej politiky na Slovensku“ bol vypracovaný Agentúrou pre rozvoj vidieka a vyhodnotený spoločnosťou Tritikum s. r. o. Nitra. Výsledky analýzy boli zverejnené v časopise Agromagazín 08/2019 na s. 16-17. Ďalším podkladom pre vypracovanie SP bola predovšetkým analýza SWOT, z ktorej vyplynuli potreby, posúdenie ktorých vyústilo do návrhu intervenčnej stratégie SP. Pri návrhu jednotlivých činností, ktoré by mali byť podporené, sa vychádzalo aj z požiadaviek sociálno-ekonomických partnerov, zo skúseností z implementácie Programu rozvoja vidieka SR 2014 - 2022, ako i z ustanovení nariadenia (EÚ) 2021/2115 o povinnom minimálnom vyčlenení finančných prostriedkov na určité oblasti.

Vplyvy materiálu na rozpočet verejnej správy, podnikateľské prostredie a sociálne vplyvy sú uvedené v doložke vplyvov. Pokiaľ ide o posudzovanie vplyvov strategického dokumentu na životné prostredie (ďalej len „SEA“), Oznámenie o strategickom dokumente je vypracované a bolo zverejnené na webovom sídle Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR a Enviroportálu 17.12.2021. V súlade s usmernením Európskej komisie bude predložený návrh SP vrátane SEA akceptovaný EK aj v prípade ešte neukončeného procesu hodnotenia, t.j. bez záverečného stanoviska Ministerstva životného prostredia SR (odbor environmentálneho posudzovania). Realizácia SP predpokladá pozitívny vplyv na zložky životného prostredia. Odporúčania záverečného stanoviska zo SEA budú zohľadnené v SP a predložené v rámci formálnych rokovaní Európskej komisii.

Ex ante hodnotenie je povinnou prílohou SP, ktorého vypracovanie bude ukončené dňa 18.1.2022 a zapracovanie jeho výsledkov do SP sa zrealizuje najneskôr do termínu oficiálneho predloženia SP Európskej komisii.

SP zohľadňuje v súlade s princípom partnerstva výsledky rokovaní pracovných skupín a podskupín vytvorených za účelom prípravy jednotlivých intervencií SP, ako i SP ako celku, ktoré sa uskutočnili v období od začiatku roku 2019 do 15. decembra 2021, v ktorých okrem mimovládnych partnerov boli zastúpené aj relevantné ústredné orgány štátnej správy vrátane tých, ktoré sú zodpovedné za vypracovanie/koordináciu Operačného programu Slovensko za účelom zabezpečenia doplnkovosti týchto dokumentov.

SP je predkladaný v obsahovej štruktúre, v ktorej sa vyžaduje jeho predloženie na schválenie Európskou komisiou a ktorá bude pri predkladaní na schválenie Európskej komisii po formálnej stránke upravená tak, aby zodpovedala konečnej verzii elektronického systému SFC, cez ktorý sú členské štáty povinné SP oficiálne predložiť.

SP bol predmetom medzirezortného pripomienkového konania. K zásadným pripomienkam, ktoré nebolo možné zo strany predkladateľa akceptovať, boli s relevantnými povinne pripomienkujúcimi subjektmi uskutočnené rozporové konania, v dôsledku ktorých bol rozpor odstránený. V prípade MO SR sa na rozporovom konaní 18.1.2022 rozpor odstránil s tým, že MPRV SR vzhľadom na špecifickú situáciu VLM SR, š.p. uskutoční analýzu dopadov SP na tento podnik a ak výsledky analýzy ukážu negatívny vplyv dokumentu na hospodárenie daného štátneho podniku, MPRV SR sa týmto zaväzuje tento negatívny vplyv riešiť v úzkej spolupráci s MO SR s cieľom zachovať produkciu a starostlivosť o pôdu v správe VLM SR, š.p. Rozpor sa nepodarilo odstrániť len v prípade 1 zásadnej pripomienky MIRRI SR.

Vzhľadom na skutočnosť, že proces prípravy a schvaľovania sekundárnej legislatívy EÚ, týkajúcej sa strategických plánov SPP, v súčasnosti nie je finalizovaný, je potrebné poukázať na skutočnosť, že stanovené hodnoty pre niektoré výsledkové ukazovatele na základe uvedeného môžu ešte v najbližšej dobe podliehať úpravám, avšak tieto nebudú znamenať zmeny v rozsahu spoločnej poľnohospodárskej politiky pre SR.

Stanovisko AZZZ SR :

Asociácia zamestnávateľských zväzov a združení Slovenskej republiky uplatňuje k „Strategickému plánu spoločnej poľnohospodárskej politiky 2023-2027“, predkladanému na mimoriadne rokovania HSR SR dňa 7.2.2022 nasledovné pripomienky:

- 1. AZZZ požaduje od MPRV SR vyjednanie podpory potravinárskeho priemyslu zo zdrojov SPP na pôde Európskej komisie a súčasné navýšenie alokácie na investície v spracovateľskom priemysle v II. pilieri.**

Odôvodnenie:

Bez masívnych investícií do spracovateľského priemyslu (nielen do spracovania v poľnohospodárskom podniku) nie je možné zvýšiť podiel slovenských potravín na pultoch maloobchodu ani zlepšiť negatívnu zahraničnoobchodnú bilanciu agrosektora. Potravinársky priemysel je najslabším a najmenej podporovaným článkom potravinovej vertikály (čo sa týka európskych aj národných zdrojov). Bez poskytnutia finančnej pomoci z európskych a národných zdrojov je konkurencieschopnosť slovenského potravinárstva v porovnaní s inými krajinami EÚ veľmi nízka: Slovensko je v hrubej produkcii potravín, nápojov a tabakových výrobkov na chvoste krajín Európskej únie. Taktiež výzvy by mali byť orientované prioritne na stabilizáciu už existujúcich potravinárskych a spracovateľských podnikov, aby dokázali zvýšiť svoju strácajúcu sa konkurencieschopnosť na trhu EÚ, z dôvodu investičnej poddimenzovanosti. Podpora spracovateľského priemyslu je zásadnou aj v širšom kontexte EÚ, čo reflektuje aj bod 5 Komuniké z rozšíreného zasadania V4 (9 krajín), ktoré sa konalo dňa 20.4.2021: „Viac environmentálnych požiadaviek kladených na poľnohospodárov a výrobcov potravín bude znamenať vyššie výrobné náklady, ktoré v súčasnosti nie sú zabezpečené primeranou podporou. Preto musíme zmobilizovať ďalšie zdroje nielen z Fondu obnovy, ale zo všetkých dostupných zdrojov na európskej úrovni. V opačnom prípade náklady zaplatí zákazník so všetkými sociálno-ekonomickými dôsledkami pre spotrebiteľa, najmä pre spotrebiteľa v krajinách s nižšou hodnotou HDP na obyvateľa“.

- 2. AZZZ žiada znížiť alokáciu na pozemkové úpravy na 40 mil. eur (vypracovanie projektov pozemkových úprav). Ostatné položky (investície do spoločných opatrení a zariadení – prvky zelenej a modrej infraštruktúry – 40 mil. eur, investície do spoločných opatrení a zariadení –**

prístup k pôde a iná infraštruktúra – 20 mil. eur) navrhuje AZZZ riešiť zo zdrojov MŽP SR (napr. v rámci Plánu obnovy). Pozemkové úpravy je možné financovať aj z nakumulovaných zdrojov Slovenského pozemkového fondu, ktorý vo Výročnej správe SPF za rok 2020 uvádza na bankových účtov sumu 289 262 669 EUR. Tieto zdroje (60 mil. eur) navrhuje AZZZ presunúť na podporu chovu dojníc, ANC oblastí, spracovateľský priemysel.

Odôvodnenie:

Investície do spoločných opatrení a zariadení (prvky zelenej a modrej infraštruktúry a prístup k pôde a iná infraštruktúra) navrhujeme financovať z iných zdrojov, napr. štátneho rozpočtu, prípadne rozpočtu MŽP resp. z Plánu obnovy v rámci komponentu 5: Adaptácia na zmenu klímy, ktorý sa špecializuje na zelenú transformáciu ekonomiky. Pozemkové úpravy je možné financovať aj z nakumulovaných zdrojov Slovenského pozemkového fondu.

- AZZZ požaduje, aby žiadateľ nemal povinnosť aplikovať Ekoschémy resp. ich časť vzťahujúcu sa k maximálnej výmere súvislo obhospodarovanej plochy (50 ha mimo CHÚ, 20 ha v CHÚ) na celej výmere podniku, ale aby na splnenie požiadavky Ekoschém postačovalo zapojenie 80 až 90 % výmery podniku a zároveň, aby bolo zavádzanie ekoschém postupné. Požadujeme variabilitu vo veľkosti rozdelenej výmery 30% ročne.**

Odôvodnenie:

Požiadavka AZZZ vyplýva z praktických skúseností vykonávania poľnohospodárskej prvovýroby zo strany zainteresovaných subjektov v teréne, kde nie je v niektorých prípadoch možné zabezpečiť zo strany poľnohospodárskych subjektov splnenie podmienky ekoschémy – „maximálna veľkosť parcely“ na celej výmere poľnohospodárskeho podniku a to z objektívnych dôvodov, ako napr. nedeliteľnosť plochy z dôvodu existencie krajinných prvkov, z dôvodu neforemného tvaru parcely, z dôvodu umiestnenia prístupovej cesty k parcele a pod. Zároveň platí, že táto podschéma ekoschém je pre poľnohospodárov úplne nová, kde sa budú musieť vysporiadať s viacerými prekážkami jej realizácie v teréne a postupne sa ju budú musieť naučiť v teréne vykonávať, nakoľko sa nejedná o opatrenie, ktoré by bolo z dlhodobého hľadiska pre štandardnú poľnohospodársku prax bežné a prirodzené a to predovšetkým z toho dôvodu, že sa vo väčšine prípadov bude jednať o neprirodzené (umelé) rozdelenie doposiaľ súvislo obhospodarovanej plochy – z uvedeného dôvodu AZZZ navrhuje postupné zavádzanie ekoschémy „maximálna veľkosť parcely“ tým spôsobom, že každým rokom bude mať poľnohospodársky subjekt povinnosť rozdeliť ním užívanú výmeru na výmere 30% svojho podniku.

- AZZZ požaduje stanoviť degresivitu platieb na oblasti s prírodnými a inými špecifickými obmedzeniami maximálne na úrovni súčasného programovacieho obdobia.**

Odôvodnenie:

AZZZ nesúhlasí s dvojitou degresivitou ANC platieb. Je dôležité rozlišovať sadzby na podniky s rastlinnou a živočíšnou výrobou a zaťaženie počítať na celú výmeru podniku. Dvojitá degresivita však podnikom hospodáriacim v náročnejších podmienkach neprimerane znižuje finančné prostriedky – vrátane podnikov s významnou živočíšnou výrobou. Toto opatrenie nemá žiadne logické, legislatívne, environmentálne a ani ekonomické opodstatnenie.

- AZZZ požaduje zvýšiť alokáciu na oblasti s prírodnými a inými špecifickými obmedzeniami na úroveň 85 mil. EUR ročne a zároveň odstupňovať sadzby ANC platieb vo vzťahu k hustote zaťaženia hospodárskymi zvieratami.**

Odôvodnenie:

Adekvátna podpora ANC území je podporou hospodárenia v znevýhodnených oblastiach, kde je najväčšie riziko, že poľnohospodárska činnosť bude zanechaná a populácia sa bude presúvať do zmiešaných a mestských regiónov. Jedným z významných cieľov Spoločnej poľnohospodárskej politiky je predchádzanie vysídľovaniu vidieckych oblastí, resp. oživenie vidieka. Oceňujeme rozlíšenie podpory pre podniky s RV a ŽV ako aj zaťaženie na celú výmeru podniku. Je potrebné prehodnotenie sadzieb a

tým bude však nutné navýšiť alokáciu na ANC územia, aby aj oblasti s prírodnými ako aj so špecifickými obmedzeniami mohli byť adekvátne odmenené vrátane územia BK a OS (oblasti so špecifickými obmedzeniami). Zároveň platí, že v určitých regiónoch SR vzhľadom na štruktúru hospodárenia, úroveň zornenia a typológiu pôd je potrebné výraznejšie podporiť podniky so živočíšnou výrobou, aj keď s nižšou hustotou zaťaženia ako v horských a podhorských oblastiach, viac ako podniky bez živočíšnej výroby.

- AZZZ žiada zaradenie regionálnych štruktúr SPPK do činnosti Regionálnych kompetenčných centier v rámci Strategického plánu SPP na roky 2023-2027 na vykonávanie terénneho poradenstva v rámci systému AKIS.**

Odôvodnenie:

SPPK má najlepšie štruktúry na vykonávanie poradenských služieb v rámci SR, čo MPRV SR môže využiť pri tvorbe poradenského systému/terénneho poradenstva a pri vykonávaní poradenských služieb. Regionálne poľnohospodárske a potravinárske komory SPPK <https://www.sppk.sk/clanok/27> majú celoplošný záber v rámci Slovenska. Časť z nich (TT, BA, TN, LM, HN, KE, NR, KN, NZ, ZV, DK, SNV, LV, RS a LC) o.i. plní podstatnú časť poradenstva definovaného v systéme AKIS vrátane vzdelávania. V prospech SPPK, ako garancie kvalitného terénneho poradenstva a pevnej súčasti AKIS hovorí aj vecná pôsobnosť Slovenskej poľnohospodárskej a potravinárskej komory, ktorá je určená podľa skupiny študijných odborov a skupiny učebných odborov, v ktorých sú jednotlivé študijné odbory a jednotlivé učebné odbory zaradené. V zmysle § 5 vyhlášky 251/2018 o sústave odborov vzdelávania pre stredné školy a o vecnej pôsobnosti k odborom vzdelávania je Slovenská poľnohospodárska a potravinárska komora vecne zodpovednou organizáciou pre skupiny odborov: 29 Potravinárstvo, 42 Poľnohospodárstvo, lesné hospodárstvo a rozvoj vidieka I., 43 Veterinárne vedy, 45 Poľnohospodárstvo, lesné hospodárstvo a rozvoj vidieka II. <https://www.sppk.sk/polnohospodarstvo-covp> SPPK je členom Rady zamestnávateľov pre systém duálneho vzdelávania na SOŠ. Systém duálneho vzdelávania je systém odborného vzdelávania a prípravy na výkon povolania, ktorý sa vyznačuje najmä úzkym prepojením všeobecného a odborného teoretického vzdelávania s praktickou prípravou žiakov u konkrétneho zamestnávateľa. <https://rzovp.sk/> ako aj vykonávame aj odborné vzdelávanie v oblasti uvádzania prípravkov na ochranu rastlín alebo iných prípravkov na trh a ich aplikácie na základe poverenia MPRV SR <https://www.sppk.sk/rastlinolekarstvo>.

- AZZZ žiada podmieniť zapojenie subjektov do poberania akýchkoľvek dotácií do poľnohospodárstva a potravinárstva vrátane EÚ zdrojov I. a II. piliera, a tým podmieniť definíciu „aktívneho farmára“ pre potreby SPP, povinnou registráciou týchto osôb do celoštátneho registra poľnohospodárov a potravinárov.**

Odôvodnenie:

Tento návrh, ktorý je realizovaný vo viacerých členských krajinách EÚ, pripúšťa aj nedávno schválená legislatíva EÚ pre programové obdobie 2023-2027. Povinnou registráciou osôb v osobitne vytvorenom registri sa sprehľadní systém poskytovania dotácií do poľnohospodárstva a potravinárstva, zvýši transparentnosť „dotačného systému“, získajú sa adekvátne a následne použiteľné výstupy hospodárenia týchto osôb, zníži riziko tzv. dvojitého deklarácií v systéme priamych platieb, zníži sa snaha neoprávnených osôb profitovať z „dotačného systému“ určeného prioritne pre aktívnych poľnohospodárov a potravinárov a zvýši sa edukačná úroveň začínajúcich poľnohospodárov.

- AZZZ žiada doplnenie agroenvironmentálno-klimatickej intervencie na ornej pôde v oblasti biodiverzity za účelom zlepšenia štruktúry pôdy nad rámec ekoschému.**

Záver :

AZZZ SR odporúča materiál na ďalšie legislatívne konanie **len po zapracovaní** predložených pripomienok.